

УДК 339.345

Н.С. Завізна, аспірант

Черкаський державний технологічний університет

Методологічні основи інформаційного забезпечення регіональної інвестиційної політики

Досліджено регіональні особливості формування інформаційно-аналітичного забезпечення розвитку інвестиційної діяльності. Обґрунтовано науково-методологічні передумови вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення управління поточним і перспективним розвитком інвестиційної діяльності в регіоні, розглянуто сучасну практику й особливості його організації.

інформація, інвестиційна політика, інформаційне забезпечення, інвестор

Інформаційна політика може бути використана в якості ефективного інструмента забезпечення соціально-економічного розвитку території. Частково це відноситься до інвестиційної привабливості регіону, що, з одного боку, призводить до збільшення надходження податків до бюджетів всіх рівнів, що дає змогу вирішувати соціальні питання, а з іншого – дозволяє будувати нові виробничі підприємства, створювати високооплачувані робочі місця, що в свою чергу підвищує рівень життя населення. В умовах недостатнього інформаційного супроводу програм інвестиційного регіонального розвитку і практично відсутньої всеохоплюючої бази даних на регіональному рівні, особливої актуальності набуває проблема інформаційного забезпечення інвестиційної діяльності.

Теоретичні та методологічні проблеми організації інвестиційного процесу й інформаційного забезпечення регіонального розвитку країни розкриті в роботах багатьох вітчизняних вчених-економістів. Серед найбільш помітних дослідників, які досліджують дану проблематику можна назвати таких, як: Бутенін О. В., Воронина Н. В., Петрова О. В., Платонов Б. Д., Плахова Л. В., Тихонова В. В., Третьякова Г. О. та інші.

В даному дослідженні нами ставиться мета удосконалити методологічні основи інформаційного забезпечення регіональної інвестиційної політики, визначити її пріоритетні цілі та завдання.

Інформаційне забезпечення державної (регіональної) інвестиційної політики у регіонах України має декілька цілей, в тому числі:

- формування сприятливого інвестиційного іміджу регіону;
- сприяння підвищенню привабливості інвестування в економіку регіону;
- створення і підтримка режиму інформаційної відкритості;
- забезпечення всіх учасників інвестиційної діяльності необхідним обсягом інформації;

- координація взаємодії інвесторів з вітчизняними виробниками.

Для досягнення перерахованих цілей органами державного і місцевого управління необхідно вирішити наступні завдання:

- забезпечити функціонування системи організаційно-інформаційної підтримки інвестиційного процесу;

- створити систему збору і оброблення інформації, яка б стосувалася всіх аспектів інвестиційної діяльності в регіоні;

- забезпечення інвесторів джерелами інформації, що відповідають критеріям офіційності, достатності, достовірності, доступності, своєчасності;

- налагодити канали доведення інвестиційної інформації до всіх тих, кому вона необхідна (компанії-інвестори, бізнес-спільноти, громадськість);
- відслідковування процесу функціонування системи забезпечення інформацією з метою її своєчасного коригування в інтересах користувачів інформації – суб'єктів інвестиційної діяльності.

В процесі здійснення інвестиційної діяльності відбувається постійний обмін різною інформацією між різними учасниками цієї діяльності, між виконавцями окремих етапів інвестиційної діяльності.

Інформація для забезпечення ефективного функціонування сфери інвестиційної діяльності частково може бути отримана зі статистичного довідника. Основною метою державної статистичної діяльності в Україні і за кордоном є забезпечення достовірності, об'єктивності, надійності і актуальності статистичної інформації для вирішення завдання інформаційного забезпечення суспільства і держави, розвитку науки, своєчасного задоволення інформаційних потреб користувачами статистичних даних.

З практичної точки зору інформація є фактором, що зменшує невизначеність. Значення інформації велике, без неї неможливе управління процесами інвестиційної діяльності. Разом із тим, багатьма дослідниками, що аналізували інвестиційну проблематику, не раз відмічалася відсутність інформації або її недостатність – в якості негативних ознак сучасних інвестиційних процесів. В дослідженні сучасних авторів [2, 4, 6, 7, 8] вказується на те, що з інформуванням тих, хто має пряме відношення до інвестиційної діяльності, існує багато прорахунків.

Одні із сучасних дослідників розглядають спосіб входження інвестора на ринок «з нуля», що забезпечує як переваги, так і недоліки організації процесу інвестування. В переліку останніх для інвестора, який знаходиться на початковому етапі організації процесу, вказуються причини, які пов'язані з відсутністю знань про місцеві традиції, особливості законодавства, неформальні зв'язки між бізнесом і суспільством [7, С.8].

Інші дослідники, аналізуючи розробки, проведені аналітичними та іншими організаціями в період 1999-2007 рр. серед західноєвропейських компаній, що здійснюють свою діяльність в Україні, відмічають, що серед найбільших проблем інвестування в Україні інститут німецької економіки в 2001 році назвав слабе інформаційне забезпечення. На думку автора, слабе інформаційне забезпечення (відсутність статистики, розбіжність джерел, недостатня прозорість) – являється фактором, що гальмує інвестиційний процес [3, С.10-12].

На нашу думку, неповноцінність або недостатність інформації про умови реалізації інвестиційного проекту, в тому числі і пов'язаних з ним витрат і результатів призводить до появи інвестиційного ризику, що в свою чергу, веде до виникнення ситуацій, наслідком яких буде понесення інвестором збитків або зниження ефективності проекту.

Виходячи із твердження, що інформація забезпечує появу невід'ємної і важливої змістовності інвестиційного процесу, визначимо методологічні основи інформаційного забезпечення регіональної інвестиційної політики.

Всі заходи інформаційної політики, супроводжуючи інвестиційну діяльність, повинні бути відкриті для суспільства, суб'єкти інвестиційної діяльності повинні користуватися рівними правами і можливостями і виконувати обов'язки в рівному об'ємі, в тому числі щодо питань інформаційного забезпечення: (отримання і/або пред'явлення необхідної інформації).

Розглянемо потенційні джерела інформації суб'єктів інвестиційного ринку регіонів. Держава як один із суб'єктів має найбільшу кількість джерел інформації. Крім загальнодоступних джерел, які використовують інші суб'єкти, воно має свої специфічні

служби, які, крім свої основних обов'язків, займаються також збиранням інформації (державний комітет статистики України, податкова інспекція, митна служба).

Очевидно, що комерційні організації (потенційні інвестори або реципієнти інвестицій) не володіють такими фінансовими засобами і нормативною основою для збору інформації, які має держава. Тому суб'єкти регіонального інвестиційного ринку мають набагато менше джерел інформації: офіційні сайти органів державного і регіонального управління; наукові публікації; інформація з торгівельних і інших комерційних журналів; довідники; реклама в ЗМІ; інформація, що отримана від фірм, які займаються дослідженням ринку і продажем власної інформації; презентаційні заходи: виставки, дні відкритих дверей; кредитні і інвестиційні рейтинги регіонів; особисті зустрічі і знайомства персоналу фірми.

Інвестор, розглядаючи можливості здійснення інвестиційного проекту в тому чи іншому регіоні, приймає остаточне рішення, обґрунтовуючи на основі наявної в його розпорядженні інформації рівень інвестиційного потенціалу і інвестиційного ризику даної території.

Мотиваційний механізм інвестиційної діяльності недостатньо досліджений в економічній літературі. Як вважає дослідник Е. Д. Платонов, таке, наприклад, поняття як інвестиційна привабливість – відображає суб'єктивне ставлення потенційного інвестора до об'єкту інвестування. Кожний конкретний інвестор має свої особисті суб'єктивні оцінки і свідомо здійснює вибір інвестиційного проекту і умови для його наступної реалізації [5, С.223].

Роль інформації здійснює вагомий вплив на суб'єктивну складову у виборі інвестора. Розглянемо інформацію, що виникає і циркулює в процесі реалізації інвестиційного проекту. Вона може бути класифікована за різними ознаками, зокрема [1, С.138-140]:

- видовій: види інформації;
- генезисний: за джерелами походження інформації;
- адресним: хто виявляється відправником (донором) інформації, а хто – отримувачем (реципієнтом);
- цільовій: з якою ціллю інформація з'являється і транслюється;
- технологічній: за засобами передачі.

Таким чином, інформація повинна давати інвестору уявлення про інвестиційний потенціал регіону і його складові: ресурсно-сировинну, трудову, виробничу, інноваційну, інституціональну, інфраструктурну, фінансову, споживчу – власні потенціали. На основі даної пошукової, отриманої із різних джерел інформації інвестор також повинен зробити висновки про існуючі в регіонах ризику: економічний, фінансовий, політичний, соціальний, екологічний, кримінальний, законодавчий. Це, безумовно, головна, проте не єдина функція інформації. Не можна також говорити, що в регіональному інвестиційному процесі інвестор являється єдиним одержувачем, або реципієнтом інформації, а органи державного управління єдиним інформаційними донором.

В процесі здійснення інвестиційної діяльності на регіональному рівні виникає і функціонує декілька взаємоспорованих інформаційних течій. Виділимо основні із них:

1. Інформація, необхідна органам державного і регіонального управління для вироблення державної і регіональної інвестиційної політики: конкурентні переваги регіону; характеристика сприятливого податкового клімату регіону; досвід та історія інших успішних інвестиційних проектів всередині регіону; кількість інвесторів, що працюють в регіоні; думка незалежних консалтингованих експертів про інвестиційний клімат в регіоні.

2. Інформація, потрібна інвестору від органів державного або регіонального управління для прийняття рішення про інвестування в регіоні: географічна інформація; геологічна інформація; екологічна інформація; демографічна інформація; податкова інформація; інформація про наявність об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури; інформація про ринок праці; інформація про стан промислового комплексу; інформація про природно-ресурсний потенціал регіону.

3. Інформація, яка необхідна органам державного і регіонального управління від інвестора: екологічна інформація (можливий вплив на екологію); соціальна інформація (про готовність інвестора брати участь у рішенні соціальних проблем території).

4. Інформація, яка необхідна громадськості від інвестора і органів державного і регіонального управління: напрями і сутність інвестиційного проекту; учасники проекту; безпека проекту; термін і етапи реалізації проекту; соціальна інформація (про готовність інвестора брати участь у вирішенні соціальної проблеми території).

5. Інформація, яка необхідна органам державного та регіонального управління і інвесторам від громадськості: думка громадськості з-приводу наміченого до реалізації проекту, зафіксованого в ході загальних слухань та в межах референдумів, а також в листах і зверненнях до громадян; пропозиції послуг зі сторони потенційних робітників майбутнього підприємства.

6. Інформація від інвестора і органів державного та регіонального управління, яка необхідна бізнес-спільнотам: інформація про компанії-інвесторів та їх координати; інформація про сутність проекту; інформація про потребу в послугах проекту, підрядних і торговельних організаціях; інформація про конкурси на виконання підрядних і субпідрядних робіт.

7. Інформація, яка необхідна органам державного та регіонального управління і інвесторам від бізнес-спільнот: контактні координати компаній; напрями діяльності компаній; пропозиція товарів та послуг; розцінки на товари та послуги.

8. Інформація, яка потрібна бізнес-спільникам від органів державного та регіонального управління про нові інвестиційні проекти, заплановані для реалізації на території регіону.

В умовах ринкової економіки інформаційний ресурс стає вирішальним фактором підвищення конкурентоздатності не лише підприємств, але і регіонів, коли мова йде про інвестиційну діяльність. Основним науковим результатом даної статті є розробка методологічних основ інформаційного забезпечення інвестиційної діяльності, яка дозволяє враховувати регіональні особливості (виробничі, інвестиційні, інфраструктурні та ін.) розвитку суб'єктів інвестиційної діяльності при розробці стратегій та оцінці стану і напрямків як економічного розвитку окремого регіону, так і країни в цілому. Управління процесами інвестиційної діяльності в регіоні вимагає створення на рівні регіону системи інформаційно-аналітичного забезпечення, що дозволяла б зберігання та оновлення первинних вихідних даних та економіко-статистичних показників, а також володіла б необхідною програмно-математичною та технічною базою щодо їх обробки та аналізу й забезпечувала б державні регіональні органи управління аналітичною інформацією, необхідною для прийняття відповідних рішень щодо розвитку інвестиційної діяльності в регіоні.

Список літератури

1. Бутенин А.В. Информационное обеспечение инвестиционной деятельности в субъектах Российской Федерации (на примере Ленинградской области) // Вестник Российской академии естественных наук (Санкт-Петербург), 2006, №11 (2). – С.138-140.
2. Воронина Н.В. Управление инвестициями. – Хабаровск. – 2004. – С.36-38; 148-150.
3. Петрова Е.В. Информационная политика территориальных органов управления в системе государственной информационной политики современной России. М. – 2004. – С.10-12.

4. Петровски М. Общенациональные и региональные аспекты инвестиционного климата России с точки зрения западно-европейских инвесторов // Инвестиции в России. М. – 2005. – № 11. – С.18-20.
5. Платонов Б.Д. Инвестиционная деятельность в реальном секторе трансформационной экономики. (Вопросы теории и методологии). – М.: Моск.гос.обл.ун-т – 2005. – С.223.
6. Плахова Л.В. Регулирование инвестиционно-инновационной деятельности в регионе. // Региональная экономика: теория и практика. 2007. – № 6 (45) С.14-15.
7. Тихонова В. Инвестиционный климат в России с точки зрения эффективности прямых иностранных инвестиций // Инвестиции в России. М. – 2005. – № 6. – С.8.
8. Третьякова Г.А. Источники информации для принятия управленческих решений в сб. Инвестиционная деятельность в регионе: направление, совершенствование и развитие. Иркутск. – мзд-во ИГЭА – 2001. С.47-49.

Н. Завизена

Методологические основы информационного обеспечения региональной инвестиционной политики

Исследовано региональные особенности формирования информационно-аналитического обеспечения развития инвестиционной деятельности. Обоснованно научно методологические предпосылки совершенствования информационно-аналитического обеспечения управления текущим и перспективным развитием инвестиционной деятельности в регионе, рассмотрена современная практика и особенности его организации.

N. Zavizena

Methodological bases of the informative providing of regional investment policy

Investigational regional features of forming of the informatively-analytical providing of development of investment activity. Grounded scientifically methodological pre-conditions of perfection of the informatively-analytical providing of management current and perspective development of investment activity in a region, modern practice and features of his organization is considered.

Одержано 23.11.09

УДК 336.722.24

В.О. Иванченко, асистент

Кіровоградський національний технічний університет

Деякі аспекти ефективності інвестицій фермерських господарств

У статті висвітлюється процес формування ефективності інвестицій фермерських господарств. Розкриваються різні види ефекту та вираження ефективності інвестицій. Розглядаються притаманні фермерським господарствам види ефективності. Характеризується ефективність інвестицій стосовно домашнього господарства та особистого селянського господарства як складових фермерського господарства та аналізується модель їх співпраці.
домашнє господарство, особисте селянське господарство, фермерське господарство, фермерські інвестиції, ефект, ефективність інвестицій

Становлення та розвиток національної економіки та сільського господарства зокрема, визначає об'єктивну необхідність розвитку фермерства в Україні. Однією з найважливіших структур, які створюють багатокладність у сільському господарстві, є

© В.О. Иванченко. 2009